
EBA/WRG/2013/01

Den 12 december 2013

Konsumenterna varnas angående digitala valutor

Sammanfattning

Europeiska bankmyndigheten (EBA) utfärdar denna varning för att belysa riskerna i samband med köp, innehav eller handel med virtuella valutor såsom bitcoin. De digitala valutorna fortsätter figurera i rubrikerna och blir allt populärare.

Du bör dock vara medveten om riskerna med digitala valutor, inklusive risken för att förlora pengar. Det finns inget specifikt lagenligt skydd som täcker dina förluster om den plattform som du använder för att växla eller sätta in digitala valutor inte fungerar eller upphör med sin verksamhet.

EBA utvärderar för närvarande alla relevanta frågor förknippade med digitala valutor, för att se om digitala valutor kan och bör regleras och övervakas, och under tiden rekommenderas du att ta reda på vilka risker som hör samman med dessa valutor.

Vad är en digital valuta?

En digital valuta är en form av oreglerade digitala pengar som inte utfärdas eller garanteras av en centralbank och som kan användas som betalningsmedel. Digitala valutor förekommer i många olika former och var till en början valutor inom datorspel online och i sociala nätverk, men håller på att utvecklas till betalningsmedel som accepteras offline, dvs. i verkliga livet. Det blir allt vanligare att man kan använda digitala valutor som ett betalmedel för varor och tjänster hos återförsäljare, på restauranger och vid nöjesetablissemang. Transaktionerna innehåller ofta inga avgifter eller kostnader, och ingen bank är inblandad.

På senare tid har den digitala valutans bitcoin banat väg för en ny generation av decentraliserade digitala valutor som utväxlas direkt mellan användarna (P2P); dessa digitala valutor kallas även ofta kryptovalutor. Efter bitcoin-valutans nyliga tillväxt har dussintals andra digitala valutor följt i bitcoin-valutans spår.

Hur fungerar det?

Digitala valutor, exempelvis bitcoin, kan köpas på en växlingsplattform med konventionell valuta. Därefter sker överföring till ett personligt konto som kallas digital plånbok. Konsumenterna kan

sända sina bitcoins online till alla mottagare som godtar bitcoins, eller konvertera sina bitcoins till konventionell fiat-valuta (såsom euro, pund eller dollar).

Nya bitcoins kan genereras online (*mining*) med *hjälp av olika programvaror så kallade Bitcoin miners*, vilket kräver stor datorberäkningskraft. Med hjälp av valt program kan användarna generera små mängder valuta genom att lösa algoritmer med justerad svårighetsgrad. Mängden valuta som kan genereras är dock bestämd så att endast små mängder släpps ut över tiden.

Vilka är de risker du behöver vara medveten om?

EBA har identifierat flera särdrag och risker som du bör vara medveten om när du köper, innehar eller handlar med digitala valutor.

Du kan gå miste om dina pengar på växlingsplattformen

Du kan köpa digitala valutor direkt från någon som äger sådana eller göra det via en växlingsplattform. Dessa plattformar är oftast inte reglerade. Det har hänt att växlingsplattformar upphör med sin verksamhet eller inte fungerar (de kan t.ex. ha hackats av tredje part). EBA vet att konsumenter kontinuerligt går miste om betydande belopp som de låter hålla på dessa plattformar.

Du bör vara medveten om att växlingsplattformarna inte är banker som håller den digitala valutan som en deposition. Om en växlingsplattform går miste om pengar eller inte fungerar, finns det inget specifikt lagligt skydd (t.ex. ett garantisystem för depositioner) som täcker dina förluster av pengar som hållits på växlingsplattformen, även om valutaväxlingen har registrerats hos en nationell myndighet.

Du kan bli bestulen på pengar från din digitala plånbok.

När du har köpt digital valuta sparas den i en digital plånbok på dator, laptop eller smarttelefon. Digitala plånböcker har publik nyckel och privat nyckel eller lösenord som ger dig tillträde. De digitala plånböckerna är ändå inte ogenomträngliga för hackare. På samma sätt som med vanliga plånböcker kan även digitala plånböcker utsättas för stöld. Det har rapporterats fall där konsumenter förlorat mer än en miljon USD i digital valuta, utan utsikter att återfå pengarna.

Dessutom gäller att om du tappar nyckeln eller lösenordet till din digitala plånbok finns det risk för att din digitala valuta har gått förlorad för alltid. Det finns inga centrala organ som registrerar lösenord eller ger ut ett nytt lösenord.

Du har inget skydd när du använder digitala valutor som betalmedel

När du använder digital valuta för att betala för varor och tjänster gäller inga återbetalningsrättigheter enligt EU-lag, t.ex. vid överföringar från en vanlig bank eller annat betalningskonto. Obehöriga eller felaktiga debiteringar från en digital plånbok kan därför i regel inte återkallas. Det finns inte heller någon garanti för att återförsäljarna alltid godkänner digitala

valutor, utan detta beror på hur de själva väljer att agera och/eller avtalsöverenskommelser som kan upphöra när som helst och utan uppsägningstid.

Värdet på din virtuella valuta kan ändras snabbt och t.o.m. gå ned till noll

Priset på bitcoins och andra digitala valutor har stigit mycket snabbt. Detta har uppmuntrat en del användare att investera i dessa valutor. Du bör dock vara medveten om att värdet på digitala valutor har haft starka fluktuationer och kan lätt både stiga och sjunka. Om populariteten hos en viss digital valuta sjunker, t.ex. om en annan digital valuta blir populärare, är det möjligt att värdet på den första valutans sjunker drastiskt och permanent.

Du påverkas av valutornas fluktuerande priser om du köper digitala valutor tänkta att använda som betalmedel: till skillnad från pengar som betalas in på en vanlig bank eller betalningskonto för en viss fiat-valuta, kan du inte vara säker på att värdet på dina digitala valutamedel i det stora hela förblir stabilt.

Transaktioner i digital valuta kan missbrukas för brottslig verksamhet inklusive penningtvätt

Transaktioner i digital valuta är offentliga, men ägarna och mottagarna av dessa valutor är det inte. Transaktionerna kan i regel inte spåras, och konsumenter som använder digital valuta kan oftast vara anonyma. Det finns därför risk för att nätverket med digital valuta används för transaktioner förknippade med brottslig verksamhet, inklusive penningtvätt. Du kan påverkas av detta missbruk, eftersom rättsvårdande myndigheter kan besluta att stänga växlingsplattformar och hindra dig från att nå eller använda medel som du kan ha på plattformen.

Du kan bli skattskyldig

Du bör vara medveten om att innehav av digitala valutor kan ha skattepåföljder, såsom mervärdesskatt eller kapitalvinstskatt. Du bör ta reda på vilka skattepåföljder som eventuellt gäller när du använder digitala valutor.

Hur kan du skydda dig?

För dig som planerar att köpa digitala valutor rekommenderar vi att du är uppmärksam och har full förståelse rörande särdragen. Du bör inte köpa med "verkliga" pengar som du inte har råd att förlora.

Du bör också vara lika försiktig med din digitala plånbok som du skulle vara med din konventionella plånbok eller börs. Du bör inte ha stora belopp i din digitala plånbok under långa perioder, och du bör se till att du förvarar den säkert och tryggt. Du bör också ta reda på ägandeförhållanden, affärsmodell, graden av insyn och allmän uppfattning om de växlingsplattformar som du överväger att använda.